

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ НА ОБЩИНА ДИМИТРОВГРАД

Р Е Ш Е Н И Е

№ 423

От 25.03.2021 г.

На основание чл.21, ал.1, т.12 от ЗМСМА,
чл. 197, ал. 1 и ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и
чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование,

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ДИМИТРОВГРАД

Р Е Ш И:

1. Приема Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Димитровград 2021-2022г.
2. Възлага на Кмета на Община Димитровград осъществяването на всички дейности, необходими за правилното и законосъобразно изпълнение на решението.

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА
ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ДИМИТРОВГРАД
(2021 – 2022)**

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение

1.1. Нормативни основания

1.2. Общи предпоставки за подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в изпълнение на разпоредбите от Закона за предучилищното и училищното образование

2. Анализ на състоянието и готовността на община Димитровград и на образователните институции за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

2.1. Състояние на общинската мрежа от образователни институции и на социалните услуги

2.2. Състав и особености на групата на деца и ученици със специални образователни потребности

2.3. Обезпеченост на образователната система на допълнителната подкрепа за деца и ученици със СОП в изминалия стратегически период

2.4. Материални условия в институциите за обучението на деца и ученици със СОП

2.5. Кариерно ориентиране на учениците

2.6. Работа с деца и ученици с изявени дарби

2.7. Напускане на образователната система. Деца в риск

3. Предизвикателства за новия стратегически период 2021 – 2022 г.

4. Стратегически и оперативни цели

4.1. Стратегическа цел

4.2. Оперативни цели

5. Основни дейности за постигане на целите

5.1. Дейности по оперативна цел 1

5.2. Дейности по оперативна цел 2

5.3. Дейности по оперативна цел 3

5.4. Дейност по оперативна цел 4

5.5. Дейност по оперативна цел 5

6. Индикатори за постигане на целите

7. Връзка с други стратегически документи

8. Координиране на изпълнението на стратегията

9. Финансиране

10. Заключение

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ДГ	Детска градина
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
ЗБППМН	Закон за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
НЕИСПУО	Национална електронна информационна система за предучилищното и училищно образование
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ПЛР	Подкрепа за личностно развитие
ПГ	Професионална гимназия
ПЕГ	Профилирана езикова гимназия
ПМГ	Природоматематическа гимназия
РПУ	Районно полицейско управление
РУО	Регионално управление на образованието
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
ОУ	Основно училище
СУ	Средно училище
ОбУ	Обединено училище
ЦКО	Център за кариерно ориентиране
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Нормативни основания.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Димитровград е разработена в изпълнение на разпоредбата на **чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО)** и **чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование.**

В основата на Общинската стратегия стои Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Д-град по чл. 196, ал. 3 от ЗПУО, приета от Общински съвет – Д-град с Решение № 134/27.02.2020 г. и Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, утвърдена от Областния управител на област Хасково. Реализира се в партньорство с всички заинтересовани страни на местно ниво: Община Д-град, Общински съвет – Д-град, институции в системата на предучилищното и училищното образование, Обществени съвети към училища и детски градини, РУО, РПУ, културни институции, МКБППМН, неправителствени организации, работещи в областта на образованието, културата, спорта и екологията, териториални структури на заинтересованите централни държавни органи и др.

Стратегията включва и описание на предизвикателствата, определени въз основа на изводите от Анализа, стратегическите и оперативни цели, необходимите мерки и дейности в областта на подкрепата за реализиране на поставените цели.

1.2. Общи предпоставки за подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в изпълнение на разпоредбите от Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование

Съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от ЗПУО, получаването на обща и допълнителна подкрепа е право на детето и ученика.

Съгласно чл. 174, ал. 1 от ЗПУО, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съвместно с държавните и местни органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Според чл. 176, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 2 от *Наредбата за приобщаващото образование*, подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Чл. 177, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 от *Наредбата за приобщаващото образование* определят **два вида подкрепа за личностно развитие** – обща и допълнителна.

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	Допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от ЗПУО
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите.
<ol style="list-style-type: none"> 1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; 2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; 3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини); 4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; 5. консултации по учебни предмети; 6. кариерно ориентиране на учениците; 7. занимания по интереси; 8. библиотечно-информационно обслужване; 9. грижа за здравето; 10. осигуряване на общежитие; 11. поощряване с морални и материални награди; 12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; 13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. работа с дете и ученик по конкретен случай; 2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; 3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; 4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания; 5. ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности. <p>Съгласно чл. 81 от <i>Наредба за приобщаващо образование</i>, допълнителната подкрепа е:</p> <p style="padding-left: 20px;">краткосрочна (минимум 1 учебна година, максимум - до края на етап на обучение)</p> <p style="padding-left: 20px;">дългосрочна - повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение.</p>

Основен принцип на *Закона за предучилищното и училищното образование* е подкрепата за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи. Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигуряват в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие, а в случаите по чл. 111, ал. 1, т. 1 от ЗПУО – в домашни или болнични условия.

2 Анализ на състоянието и готовността на община Димитровград и на образователните институции за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

В Анализа са разгледани ключовите фактори и елементи от предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и изводите за основната насока за бъдещи действия, които следват от силните и слаби страни на актуалната ситуация.

2.1. Състояние на общинската мрежа от образователни институции и на социалните услуги

През учебната 2020/2021 г. образователна система в Община Димитровград обхваща 7 детски градини, 13 училища и 2 обслужващи звена (ОП ДМЦ и ЦПЛР НАОП „Джордано Бруно”)

2.1.1. Детски градини

Броят, капацитетът на детските градини в общината и децата на възраст между 3 и 6 през учебната 2020/2021 г. са както следва:

№	Детски градини	Брой деца						Брой персонал		
		3-4 годишни		5-6 годишни		общ бр. деца	от тях: бр. деца със СОП	Педагогически		Непедагогически
		общо	от тях: със СОП	общо	от тях: със СОП			учители	Други (по чл. 211, ал.2 от ЗПУО)	
1.	ДГ № 1	109	1	107	3	216	4	19	1 логопед	19,5
2.	ДГ № 2	138	4	116	3	274	7	22	1+1/логопед и психолог/	22
3.	ДГ № 3	37	0	38	1	92	1	8	0	10,5
4.	ДГ № 4	106	1	107	5	213	6	21	1 Психолог по проект АПСПО	21,5
5.	ДГ „Слънце”	114	2	122	6	237	8	19	1+1/логопед и психолог/	26,5
6.	ДГ „Райна Княгиня”	71	0	92	1	163	1	14,5	0,5	21,5
7.	ДГ „Лилия”	69	0	51	0	120	0	9	0	10,5
	Общо:	644	8	633	19	1315	27	112,5	6,5	132

2.1.2 Училища – към 1.01.2021г.

Училище	Финансиране общ./държавно	Ученици						Брой персонал						
		дневна форма на обучение	Задочна форма на обучение	Индивидуална форма на обучение	комбинирана форма на обучение	общо	в т. ч. със СОП	Педагогически специалисти			Непедагогически		Общо	
								учители	Заети щатове	в т.ч. други (по чл. 211, ал.2 от ЗПУО)	персонал	Заети щатове	персонал	Заети щатове
1.ОУ „Алеко Константинов“, Д-град	общинско	686	0	0	0	686	24	60	60	2	14	14	74	74
2.ОУ „Васил Левски”, Д-град	общинско	115	0	0	0	115	12	15,8	15,8	0	5	5	20,8	20,8
3.ОБУ „Св.св. Кирил и Методий“,	общинско	150	0	0	3	153	11	20	20	1	5	3,5	25	23,5

Д-град														
4.ОУ „Христо Смирненски“, с. Радиево	общинско	94	0	0	0	94	4	14	14	0	4,1	4,1	18,1	18,1
5.СУ „Любен Каравелов“, Д-град	общинско	603	20	0	0	623	12	58.5	58.5	0	15	14	73.5	72,5
6.ОУ „П.К.Яворов“, Д-град	общинско	245	0	0	0	245	17	23	23	0	7	7	30	30
7.ОУ „Васил Левски“ - с. Ябълково	общинско	104	0	0	0	104	11	13	13	0	4,5	4,5	17,5	17,5
8.ПМГ „Иван Вазов“, Д-град	общинско	527	0	0	0	527	0	39	37	1	12	11,5	51	48,5
9.ПЕГ „Д-р Иван Богоров“	общинско	355	0	0	0	355	0	29	29	3	10	10	39	39
10.ПГ „Проф. д-р Асен Златаров“, Д-град	държавно	276	0	53		329	0	34	34	0	10	10	44	44
11.ОУ „Димитър Недялков Матевски“, гр. Меричлери	общинско	113	0	0	0	0	11	14	14	0	7	7	21	21
12.ОУ „Христо Ботев“, с. Крепост	общинско	105	0	0	0	105	12	13	13	0	6	5,5	20	19,5
13.ОУ „Пенчо Славейков“, Д-град	общинско	681	0	2	0	683	36	60	60	0	10	10	70	70
Общо:		4 054	20	55	3	4019	150	393,3	391,3	7	109,6	106,1	503,9	498,4

2.1.3. Центрове за подкрепа за личностно развитие и специализирани институции, работещи с деца със СОП:

Центрове за подкрепа за личностно развитие	финансиране	Брой ученици					Брой персонал				
		постоянни групи	временни групи	индивидуално обучение	общо	в т. ч. със СОП	Ученици в риск	Педагогически специалисти		Непедагогически персонал	общо
								учители	Други (по чл. 211, ал. 2)		
ЦПЛР-НАОП „Джордано Бруно“	Смесено финансиране – МОН, община Д-град	10	1	1	93	0	0	2	0	2	4
Общинско предприятие „Детски и младежки център“ гр. Д-град	Общински бюджет	18	9	167	293	0	0	7	0	11	18

На територията на област Хасково функционира Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/. РЦПППО предоставя на всички училища и детски градини рамка за оценка на индивидуалните потребности от обща подкрепа за личностно развитие на дете и ученик. Специалистите - ресурсни учители от центъра продължават и през тази учебна година да работят с деца и ученици със СОП от детските

градини и училищата, спазвайки противоепидемичните мерки. Отчита се повишаване броя на децата в яслена и ранна детска възраст, нуждаещи се от ранна интервенция за компенсиране и преодоляване на дефицити в нервно-психическото и езиково-говорното развитие.

Профилирано и специализирано образование в общината и обучаване на ученици със СОП:

В община Димитровград има 2 гимназии – ПЕГ „Д-р Иван Богоров” и ПМГ „Иван Вазов”, където към 01.01.2021г. няма за обучение ученици със СОП. Осъществява се профилирано обучение на ученици в гимназиален етап и в СУ „Любен Каравелов”, не се обучават деца със СОП.

Професионално образование в общината и обучаване на ученици със СОП:

В община Д-град има 1 професионална гимназия – ПГ „Проф. д-р Асен Златаров”, където към 01.01.2021г. няма за обучение деца със СОП и 1 Обединено училище с професионално образование в първи гимназиален етап – ОБУ „Св. св. Кирил и Методий”, където към 01.01.2021г. се обучават 11 ученици със СОП

2.1.5. Други институции и доставчици на социални услуги в община Д-град

Община Димитровград предоставя редица социални услуги за хора в неравностойно положение. Към настоящия момент на територията на община Димитровград функционират пет социални услуги за деца и младежи, извършващи дейности, съгласно чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО, както следва:

Център за обществена подкрепа

Центърът за обществена подкрепа е форма на социална услуга, в която се извършват дейности, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието, превенция на отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на децата от резидентна грижа. В центърът се извършват: социално и психологическо консултиране на деца и семейства в риск; оценяване на родителски капацитет, посредничество в случаи на родителско отчуждение и конфликт при развод/раздяла, оценяване и обучение на бъдещи осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми, реализиране на социални програми за деца и семейства в риск. В ЦОП се прилага програмен подход на работа, като програмите се определят на база идентифицираните потребности от интервенция за различните потребители и целеви групи в общността. За ЦОП е характерна широкообхватност на целевите групи, като услугата може да се адаптира гъвкаво към потребностите на общността. Центъра е с капацитет 70 места, като към момента обслужва 60 потребители – деца и техните семейства.

Дневен център за деца с увреждания

Дневен център за деца с увреждания е специализирана социална услуга за дневна грижа – комплекс от услуги, гарантиращи цялостно обгрижване на потребителите през деня, свързани с предоставяне на транспорт, храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти, логопедични занятия, психологична помощ, корекционно-възпитателни дейности и социализация. Осигурява включваща, приемаща и стимулираща развитието на децата среда.

Центърът дава възможност на близките на децата да се включат активно в обществения живот, да преодолеят социалната изолация, да се реализират професионално и да повишат качеството на живот на цялото семейство. Центърът е място, където могат да получат необходимата им професионална подкрепа и помощ за отглеждането на децата.

Дневният център осигурява безопасна и сигурна среда, в която всяко дете има възможност да развие потенциала си и да придобие социални компетенции и умения за самостоятелно справяне с живота, практическа и социална автономност, развитие на познанието и интелектуалния му потенциал. Дейностите в центъра обхващат следните направления:

- Дейности за осигуряване на комплексна медицинска и социална рехабилитация
- Дейности за осигуряване на логопедична помощ – развитие на говора и комуникативни умения
- Дейности за осигуряване на психологична помощ
- Корекционно-възпитателни дейности
- Работа с родители и близки
- Сътрудничество и изграждане на партньорска мрежа с другите институции и ведомства за осигуряване на по-добри ресурси, промяна на обществената нагласа, образователните подходи в училищата и детските градини.

Целева група – деца с увреждания от 3 до 18 години.

Към настоящия момент, Дневен център за деца с увреждания предоставя социални услуги на двадесет и пет потребителя. Двадесет и едно деца са в учебна възраст. Пет от тях посещават масови училища в гр.Димитровград, на ресурсно подпомагане. За всички останали деца с по-тежки диагнози е предоставена възможност за достъп до образование в изнесените паралелки на ЦСОП „Д-р Петър Берон” гр.Хасково в рамките на Дневния център. Девет деца са разпределени в групи по възраст и с тях работят две учителки от ЦСОП „Д-р Петър Берон”. В едната паралелка се обучава и един потребител от Дневен център за пълнолетни лица с увреждания. Седем деца посещават по индивидуален план паралелка на ЦСОП в ПГЛП „Райна Княгиня“ в гр.Хасково. Изнесеното обучение е залегнало в нормативната уредба на образователната система в Република България. Паралелките, които обхващат потребителите на ДЦДУ и ДЦПЛУ се утвърждават ежегодно от РИО гр.Хасково.

Изнесеното обучение е практика в Дневен център за деца с увреждания гр.Димитровград от 2006г. и се явява единствената алтернатива за деца с тежки увреждания и застрашените от отпадане от образователната система, поради невъзможност за адаптиране към училищната среда. Изнесеното обучение в ДЦДУ напълно покрива принципите на приобщаващото образование, като предлага на децата познатата и пригодена за тях среда и индивидуален подход спрямо възможностите им. Учителите от Центъра за специална образователна подкрепа и специалистите от ДЦДУ работят всеобхватно с децата в симбиоза, осигуряваща качество и най-важното – видими резултати.

За ДЦДУ като социална услуга в общността, както и за родителите на децата с увреждания, за които е невъзможно да посещават масово училище, е от изключително значение да продължи осигуряването по този начин на правото на достъп на децата до образование.

Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Дъга”

ЦНСТДМУ „Дъга” е социална услуга, която осигурява:

- безопасна и сигурна среда, близка до семейната, за отглеждане и възпитание на децата и младежите и защита на техните интереси;
- контакт с родителите, за да се изгради и подобри връзката „родител – дете”;

- стимулиране на връзката „родител-дете” от всички служители на ЦНСТДМУ „Дъга”, гарантиращи цялостно обслужване на потребителите свързани с предоставяне на ежедневните, здравни, образователни и рехабилитационни потребности, както и на потребностите от храна, организация на свободното време и личните контакти. Материалната база, с която разполага ЦНСТДМУ „Дъга” осигурява безопасна и сигурна среда, в която всяко дете има възможност да развие потенциала си и да придобие социални компетенции и умения за самостоятелно справяне с живота, практическа и социална автономност, развитие на познанието и интелектуалния му потенциал. Дейностите в центъра обхващат следните направления:

- обучение според възможностите на потребителите за придобиване на знания и умения в различните сфери на обучение;
- придобиване на хигиенни и трудови умения.

Центърът разполага с богат набор от занимателни, образователни и подвижни игри, детски книжни кътове. На разположение на всеки един от специалистите е преносим компютър. ЦНСТДМУ „Дъга” се включи в целева програма за подпомагане образователния процес на децата и младежите, настанени в социалната услуга от резидентен тип. Посредством средства от фонд „Социална закрила” са осигурени четири таблета, мултифункционално устройство, безжичен рутер. Така всеки ученик има свое собствено средство, чрез което да общува и придобива знания и увереност в своите възможности. Осигурени са медицинска грижа, личен лекар и стоматолог за всички потребители. Стимулира се развитието на всяко дете и младеж, предоставя му се възможност то да развие потенциала си и да придобие социални компетенции и умения за самостоятелно справяне с живота. Капацитета на ЦНСТДМУ е 14 места, които са запълнени. През изминалата 2020 година потребителите участваха в мероприятия, организирани и проведени на място в социалната услуга - ЦНСТДМУ „Дъга”, поради наложените в страната противоепидемични мерки във връзка с разпространението на Covid-19. Учениците преминаха изцяло на дистанционно обучение, само три деца са на присъствено обучение.

Център за ранна интервенция на уврежданията

Дейността на центъра включва:

1. Посещения на кинезитерапевт в отделенията за новородени в болниците. Посещението на кинезитерапевта или друг специалист от Центъра за ранна интервенция на уврежданията при майката и детето, възможно най-скоро в периода на престоя на майката в болницата след раждането. Специалистът запознава майката (родителите) с основните положения, свързани с грижата за бебето.
2. Посещения в Центъра за ранна интервенция на уврежданията. Дейността е свързана с посещения на майката или друг член на семейството, заедно с бебето, в Центъра за ранна интервенция на уврежданията. Работата включва индивидуални дейности за детето с участието на родителя и включването на детето в група от негови връстници – при достигането на определен етап от развитието. Дейността е свързана и с консултиране (относно съществуващата мрежа от услуги и достъпната за родителите и за детето финансова подкрепа, консултация по проблеми, които възникват при ежедневната грижа за детето, родителските отговорности, семейните трудности, свързани с необходимостта от осигуряване на грижи за дете с увреждане и др.).
3. Редовни посещения на мобилен екип в домовете на семействата, с цел мониторинг на грижите за децата и осигуряване на подкрепа за формиране и подобряване на уменията за грижа за децата с увреждания.

Целевата група са деца с увреждания от 0 до 7 годишна възраст.
Капацитетът е 15 места, като към момента се обслужват 15 деца и техните семейства.

Кризисен център за лица (възрастни/родители и деца), пострадали от домашно насилие и трафик

Кризисен център е комплекс от социални услуги за деца и лица, пострадали от насилие, трафик или друга форма на експлоатация, които се предоставят за срок до 6 месеца и са насочени към оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности и правно консултиране на потребителите или социално-психологическа помощ, когато се налага незабавна намеса.

Основната цел на услугата „Кризисен център”, е да предложи компетентна и професионална помощ на децата и лицата, жертви на насилие и трафик, като им осигури безопасна и защитена среда за възстановяване и комплекс от социални, психологически, медицински и юридически консултации. КЦ предлага 24-часова защитена среда, с оглед предотвратяване рецидив на насилието.

Услугите, предоставяни в КЦ са основани на индивидуалния подход и оценка на конкретните потребности на детето/лицето. Съдействат и изграждат способност за развиване на умения за самопомощ в различни ситуации, подпомагат процеса на интегриране и насърчават личностното развитие за овластяване и социално включване. Възстановяват и повишават уменията за социално включване, както и предоставят подкрепа за предотвратяване на последствията от травмата.

В КЦ се предоставят дейности по задоволяване на ежедневни потребности; здравни потребности; образователни потребности; рехабилитационни потребности; потребности в свободното време; потребности от контакти със семейството, приятелите, близки и други лица.

Управлението на социалната услуга КЦ е възложено на Фондация „Български център за джендър изследвания – клон Хасково“ с богат и дългогодишен опит, насочен към защитата на хора преживели насилие и защита на човешките им права и свободи.

Целева група и настаняване:

КЦ за лица (възрастни/ родители и деца), пострадали от домашно насилие и трафик на хора. Децата могат да бъдат на възраст от 0 до 18 г. и се настаняват заедно със своята майка (лицето, полагащо грижи).

Настаняването се извършва с административен акт от Дирекция „Социално подпомагане“, като всяко дете/ лице може да бъде настанено за период не по-дълъг от 6 месеца.

Капацитетът на КЦ е 10 души. През 2020 г. социалната услуга Кризисен център беше предоставена на общо 24 потребители, от които:

о жени – 14

о деца – 10, от които: 9 момичета и 1 момче.

Средната продължителност на престоя на жените и децата в КЦ през 2020 г. е приблизително 3 месеца.

Социалната услуга КЦ осигурява на всяко дете, настанено в центъра, достъп до подходящо учебно заведение, осигурява предучилищна подготовка или училищно обучение и подкрепа в образователния процес. Ключовия специалист съдейства за записването на детето в подходящо заведение/ училище. Екипът на КЦ съдейства на детето да посещава редовно и навреме заведението/ училището. Сътрудника социални дейности заедно с учителите и директора на учебното заведение, подготвят служителите за работа и пълноценна комуникация с детето. Екипът на КЦ подкрепя детето и му помага в неговата самоподготовка. По време на престоя си в КЦ, целия екип насърчава и подкрепя социалното,

емоционалното, образователното и културното развитие на всяко дете, чрез изпълнение, усъвършенстване и допълване на Програмата за работа с деца.

2.2. Състав и особености на групата на децата и учениците със специални образователни потребности:

Особеностите на групата деца и ученици със СОП по различни показатели са както следва:

2.2.1. Разпределение по детски градини и училища:

община	населено място	детска градина /училище	общ брой деца/ ученици	брой деца/ ученици със СОП	% от общия брой
Димитровград	Димитровград	ОУ „Алеко Константинов“	685	24	3,5%
Димитровград	Димитровград	СУ „Любен Каравелов“	603	12	1,99 %
Димитровград	Димитровград	ОУ „ Пенчо Славейков”	683	36	5,4 %
Димитровград	Димитровград	ОУ „Васил Левски”	115	12	10,43%
Димитровград	Димитровград	ОУ „П.К.Яворов“	245	17	6,94%
Димитровград	Димитровград	ОбУ „Св.св. Кирил и	153	11	7 %
Димитровград	с. Крепост	ОУ „Христо Ботев“	105	12	12,6%
Димитровград	Ябълково	ОУ „Васил Левски“	104	11	10,5%
Димитровград	Димитровград	Детска градина № 1	216	4	8,64%
Димитровград	Димитровград	Детска градина № 2	274	7	2,5%
Димитровград	Димитровград	ДГ № 3	92	1	0,92%
Димитровград	Димитровград	ДГ № 4	213	6	1,28%
Димитровград	Димитровград	ДГ „Слънце“	273	8	2,18 %
Димитровград	Димитровград	„Райна Княгиня“	221	1	0,01%
Димитровград	Димитровград	„Лилия“	120	0	0,00%
	Общо:		3 902	162	73,88%

Най- голям е броят на учениците със СОП в ОУ „Пенчо Славейков“ , гр.Димитровград /, а на децата - в ДГ „Слънце“/. Като процентно съотношение на първо място от училищата е ОУ „Христо Ботев“, с. Крепост /25,7%/, а от детските градини – ДГ № 1 /8, 64%/ . Към м. януари 2021 г. деца и ученици със СОП няма в 3 училища /ПМГ „Иван Вазов”, ПЕГ „Д-р Иван Богоров”, ПГ „Проф. д-р Асен Златаров”, и в 1 детска градина /ДГ „Лилия”/

Разпределение по населени места (местоживеене) и ежедневно пътуване до училище/ детска градина на деца и ученици със СОП:

община	населено място	брой деца/ ученици със СОП	бр. ежедневно пътуващи деца и ученици със СОП
--------	----------------	----------------------------	---

Димитровград	Каснаково	0	0
Димитровград	Клокотница	0	0
Димитровград	Горски извор	0	0
Димитровград	Сталево	2	2
Димитровград	Скобелево	4	4
Димитровград	с. Златополе	2	2
Димитровград	с. Крум	1	1
Димитровград	с. Черногорово	1	1
Димитровград	Димитровград	17	0
Димитровград	с. Крепост	12	0
Димитровград	Димитровград	12	1 (от с.Злато поле) и 3 (от кварталите)
Димитровград	с.Радиево	4	3 /с.Странско -2, с. Г.Асеново – 1/
Димитровград	с.Черногорово	3	3
Димитровград	с.Злато поле	1	1
Димитровград	с.Добрич	1	1
Димитровград	Димитровград	2	-
Димитровград	Д-град, кв.Марийно	5	5
Димитровград	Черногорово	0	1
Димитровград	Райново	0	1
Димитровград	Горски извор	0	3
Димитровград	Бодрово	0	2
Димитровград	Димитровград	1	0
Димитровград	Димитровград	3	0
Димитровград	Ябълково	1	0
Общо:		73	37

Пътуващите ежедневно ученици със СОП представляват 2,7 % от общия брой ученици със СОП .

В община Димитровград не съществуват проблеми с транспорта на учениците. Училищните автобуси са общо 9 на брой, в движение са 8 и 1 резерва. С предоставените 8 училищни автобуса се извозват 242 броя ученици.

Разпределение по групи и класове

Брой деца със СОП за задължително предучилищно образование през учебната 2020/2021 г.:

Община Димитровград	I група/ II група/ разновъзрастова (2-4 год.)	III група (ПГ – 5 г.)	IV група (ПГ – 6 г.)
---------------------	---	-----------------------	----------------------

ДГ № 2	5	5	3
ДГ № 3	0	0	1
ДГ № 4	1	3	2
ДГ „Слънце“	2	4	2
ДГ „Райна Княгиня“	0	1	1
ОУ „Пенчо Славейков“, Димитровград	0	0	2
ОУ „Хр.Ботев“ с. Крепост-ПГ	0	0	2
ОУ „Христо Смирненски“, с. Радиево	0	0	0
Общо:	8	13	13

От по-горе посочената справка е видно, че през учебната 2021/2022г. 13 деца със СОП се очаква да постъпят в I клас, но след оценка на експертната комисия към РУО - Хасково могат и да бъдат отложени по чл. 190, ал. 3, т. 9 от ЗПУО и чл. 143 на Наредбата за приобщаващо образование.

Брой ученици със СОП в начален и прогимназиален етап:

Община Димитровград	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас	VI клас	VII клас
ОУ „Васил Левски“ – с. Ябълково	1	2	1	2	1	2	2
ОУ „Алеко Константинов“	2	3	3	5	9	2	---
ОУ „П.К.Яворов“	1	3	3	3	2	4	1
ОУ „Хр.Ботев“	1	1	1	3	2	2	0
СУ „Л.Каравелов“	1	1	0	2	1	1	1
ОУ „Христо Смирненски“,с. Радиево	0	1	1	0	2	0	0
ОУ „Васил Левски“, Димитровград	-	2	3	1	2	1	3
ОУ „Пенчо Славейков“, Димитровград	4	11	4	5	4	3	2
Общо:	10	24	16	21	21	15	9

Като се има предвид броя на децата на 5 и 6 години, които ще влязат в образованието на мястото на напускащите основното образование ученици от VI и VII клас, може да се направи извода, че в следващите две години общият брой на децата и учениците със СОП ще се увеличава.

Брой ученици със СОП в гимназиален етап:

Община Димитровград	VIII клас	IX клас	X клас	XI клас	XII клас	Общо
СУ „Л.Каравелов“	1	2	1	1	0	5
Общо:	1	2	1	1	0	5

Като се има предвид броя на учениците в VI и VII клас, които ще влязат в средното образование на мястото на напускащите ученици от XI и XII клас, може да се направи извода, че в следващите две години общия брой на учениците със СОП ще се увеличава.

2.2.4. Разпределение по отношение покриване на държавните образователни стандарти за учебно съдържание:

Община Димитровград	бр. ученици, които напълно покриват ДОС и имат количествени оценки по всички предмети	бр. ученици, които не покриват ДОС по някои от учебните предмети	бр. ученици, които НЕ покриват ДОС и са изцяло с качествени оценки
ОУ „Васил Левски“ – с. Ябълково	0	11	0
	0 % от общия бр. ученици със СОП	100 % от общия бр. ученици със СОП	0% от общия бр. ученици със СОП
ОУ „Алеко Константинов”, Димитровград	0	23	1
	0 % от общия бр. ученици със СОП	96 % от общия бр. ученици със СОП	4 % от общия бр. ученици със СОП
ОУ „П.К.Яворов“, Димитровград	0	17	0
	0 % от общия бр. ученици със СОП	82,4 % от общия бр. ученици със СОП	0 % от общия бр. ученици със СОП
СУ „Л.Каравелов“, Димитровград	0	10	2
	0 % от общия бр. ученици със СОП	83,3 % от общия бр. ученици със СОП	16,7 % от общия бр. ученици със СОП
ОУ „Хр. Ботев“ с. Крепост	0	12	0
	0 % от общия бр. ученици със СОП	100 % от общия бр. ученици със СОП	0 % от общия бр. ученици със СОП
ОУ „Христо Смирненски”, с. Радиievo	0	4	0
	0 % от общия бр. ученици със СОП	4,26 % от общия бр. ученици със СОП	0 % от общия бр. ученици със СОП
ОУ „Васил Левски”, Димитровград	0	12	0
	0 % от общия бр. ученици със СОП	100 % от общия бр. ученици със СОП	0 % от общия бр. ученици със СОП

2.2.5. Ученици (до 16 години) с множество и тежки увреждания, които правят интегрираното им обучение неефективно:

Община Димитровград	бр. ученици с тежки и множество увреждания	от тях: бр. ученици, които НЕ се обучават
ОУ „Алеко Константинов“	1 Ученикът получава допълнителна специализирана подкрепа и се обучава в изнесена паралелка в ЦСОП „Д-р Петър Берон“, Хасково	

Учениците с оценки с качествен показател не получават документ за завършен етап от обучение, а получават удостоверение за завършен VII клас (по чл. 130, ал. 2 от ЗПУО) и удостоверение за завършен X клас (по чл. 131, ал. 2 от ЗПУО).

ИЗВОД: Групата деца и ученици със специални образователни потребности, които се нуждаят от допълнителна подкрепа за личностно развитие, е много разнообразна по своя състав и особености в отделните училища и детски градини. Това изисква много конкретен подход при планиране на необходимите ресурси и нагласяне на институционалните практики към индивидуализирана грижа, както и гъвкави решения на място и в сътрудничество с другите институции.

2.3. Обезпеченост на образователната система със специалисти

Към началото на учебната 2020/2021 г. **педагогически съветници** има в следните училища:

1. СУ „Любен Каравелов“ – Димитровград – 1 щат
2. ОУ „Пенчо Славейков“, Димитровград – 1 щат
3. ОУ „Алеко Константинов“, Димитровград – 1 щат
4. ПЕГ „Д-р Иван Богоров“ – 1 щат
5. ПМГ „Иван Вазов“, Димитровград – 1 щат

Към началото на учебната 2020/2021 г. **психолози** има в следните училища и детски градини:

1. ОУ „Алеко Константинов“, Димитровград – 1 щат
2. СУ „Любен Каравелов“ – Димитровград – 1 щат
3. Детска градина № 2 - 0,5 щат
4. ДГ № 4 - 1 по проект по проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“
5. ДГ „Слънце“ – 1 по проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“
6. ДГ „Райна Княгиня“ – 0,5 щат
7. ОУ „Пенчо Славейков“, Димитровград – 1 щат
8. .ОбУ „Св.св. Кирил и Методий“ – 1 щат

Назначени на щат в Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/ в гр. Хасково, които обслужват детските градини и училищата в Димитровград **ресурсни учители** – 5 броя Назначени в детските градини **логопеди** - 3 броя

ИЗВОД: Отчита се увеличен брой на специалистите, които предоставят обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците в община Димитровград. В следващия стратегически период ще се търсят възможности за популяризиране на тази практика. Въпреки проведените квалификации е необходимо повишаване компетентностите на всички педагогически специалисти в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие за своевременно идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа и предоставянето на адекватни мерки.

2.4. Материални условия в институциите за обучението на деца и ученици със СОП:

Достъпната физическа среда включва осигуряване на подходящи условия, използване и прилагане на иновативни подходи и съвременни технологии за архитектурна и физическа достъпност, които в най-голяма степен да отговорят на потребностите на децата и учениците. (чл. 103 на Наредба за приобщаващото образование) Съгласно чл. 104, ал. 1 от Наредба за приобщаващото образование достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез:

1. входни и комуникационни пространства;
2. помещения и пространства за общо ползване;
3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.

Чл. 104, ал. 2 и 3 от Наредба за приобщаващото образование определят достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания. Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут.

Състоянието на достъпната архитектурна среда в училища и детските градини е както следва :

- изградени рампи - в ПМГ „Иван Вазов”, СУ „Любен Каравелов”, ОУ „Алеко Константинов”, ОУ „Пенчо Славейков”, Детска ясла към ДГ „Слънце”, ДГ № 3, кв. Черноконево
- изградени асансьорни уредби – 1 в ПЕГ „Д-р Иван Богоров”
- маркиране на маршрути и обозначение на помещенията, осигуряващи достъпната архитектурна среда - 1 в ОУ „Христо Ботев”, с. Крепост

Подобрена е специализираната подкрепяща среда в образователните институции, съобразно нормативните изисквания (чл. 106, ал. 4 от Наредба за приобщаващото образование). Обзаведени кабинети с мебели, дидактични средства и мултифункционални устройства за деца и ученици със специални образователни потребности и с емоционални и поведенчески проблеми има във всички образователните институции в града. В малките населени места обаче няма обособени такива.

Всички специалисти, които работят с деца и ученици със СОП, са обезпечени с преносими компютри и добра дидактична база за работа върху фината и обща моторика, логическото мислене, онагледяване, сензорни игри и други, които всяка година се допълват и обновяват. За работата на специалистите са подsigурени: мултимедия, тестове за наблюдателност, пространствена ориентация; пъзели Монтесори, методически ръководства, учебници, сборници, тестови книжки за всички възрастови групи и др.

ИЗВОД: Материално-техническата база се развива непрекъснато, повече чрез адаптиране на помещения и опити за частично решаване на проблемите, според наличните ограничени финансови ресурси. Архитектурната достъпност е факт за малък брой образователни институции. Необходими са концентрирани целеви средства и планирани действия за привеждането на материалните условия в съответствие с нормативните изисквания. Има финансови механизми в делегирания бюджет, които дават възможност за подобряване на материално-техническата база – целеви средства със задължителен процент за изразходване за подобряване на средата.

2.5. Кариерното ориентиране на учениците

Услугите по кариерно ориентиране в училищата от община Д-град до края на 2017 година се предоставят основно от Центъра за кариерно ориентиране, създаден по проект на МОН BG051PO001-4.3.02 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“, финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове. От 2018 г. функционира **Национален портал за кариерно ориентиране на учениците**, осъществен по проект **BG05M2OP001-2.001-0001 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“**, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове. Порталът обединява 27 Центрове за подкрепа за личностно

развитие – Кариерно ориентиране. ЦПЛР – Кариерно ориентиране, Хасково предоставя информиране за: - видовете подготовка в училищното образование; - институциите в системата на средното и висшето образование; - реда и условията за прием на ученици и студенти и др. - професиите и профилите, които се изучават в училищната система; - динамиката и потребностите на пазара на труда. В центъра за учениците от всички общини на областта се организира индивидуална и групова работа за: - подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация; - провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране; - провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа; - провеждане на тренинги с ученици от VII-VIII и XI-XII клас за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа. Екипът на ЦПЛР – Кариерно ориентиране, Хасково осъществява работа по програми за кариерно ориентиране: - с учениците от I-IV клас - създаване на първите и най-ранни проекти; - с учениците от V-XII клас - подготовка за преход към по-висока степен на образование/пазар на труда; - с учениците от отделните целеви групи - застрашени от отпадане от училище, талантили ученици, със специални образователни потребности, с девиантно поведение и др.; - реинтегриране на отпадналите от училище; - формиране на нови умения за социално включване и мобилност. Кариерните консултанти предоставят подкрепа на учениците за: - разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия; - преодоляване на типични грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците; - развитие на умения за планиране на учебното и личното време; - свързване на индивидуалните особености с изискванията на желаното образование; - подкрепа за вземане на решения, свързани с продължаване на образованието; - формиране на умения за планиране на кариерното развитие; - решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация; - реализират посредничество между ученици, училище и бизнес по проблемите на кариерното ориентиране; - за организиране и разработване на училищни практики за кариерно ориентиране.

ИЗВОД: Опитът и ресурсите от проекта на МОН се използват от структурата наследник - **Център за подкрепа за личностно развитие – Кариерно ориентиране.** Училищата ограничено предлагат кариерно ориентиране на учениците и то е повече кампанийно в рамките на изпълнението на държавния план – прием.

2.6. Работа с деца и ученици с изяви дарби:

Работа с талантиливи и даровити деца в свободното им от учебни занятия време в областта на науката, изкуството и спорта в Община Д-град е приоритет на Общинско предприятие Детски и младежки център (ОП ДМЦ) и **Център за подкрепа за личностно развитие** Народна астрономическа обсерватория (ЦПЛР-НАОП) „Джордано Бруно“. В годините те доказаха, че са институции, които целенасочено работят за откриване на таланта на детето и имат интердисциплинарен характер на обучение и все повече се превръщат в сигурна среда за общуване на децата и учениците. Тези две институции затвърдиха своето място, като предлагат условия за алтернативна заетост на младите хора в борбата срещу негативите на обществото ни, които все по драстично нарастват: агресия, насилие, наркомания, проституция, алкохолизъм. В ОП ДМЦ 293 деца и ученици са включени в дейности в 15 групи в три направления – наука и техники, изкуства и спорт, а в НАОП „Джордано Бруно“ – 93 деца и ученици се обучават в направление наука и техники в областта на астрономията. Участници от всички учебни групи се включват в дейности от Общинския календар

за изяви по интереси на децата и учениците от община Димитровград и в Културния календар на Община Д-град. За всички участници в групите са осигурени възможности за участие в различни национални и международни изяви. Изявените ученици са награждавани с грамоти на ОП ДМЦ, НАОП и сертификати за участие. На територията на община Д - град в свободното им време, с децата и учениците работят над 20 спортни клуба и 35 читалища.

Община Димитровград стимулира и подкрепя морално и материално творческите изяви на даровити наши деца чрез Общинската програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби. През 2009 г. е приета Наредба № 21 за условията и реда за отпускане на стипендии и еднократно финансово стимулиране на деца и младежи с доказани постижения в община Димитровград. Ежегодно Общински съвет – Димитровград приема Програма за прилагане на Наредбата. За 2019г. размера на стипендиите и финансовите стимули възлиза на 28720лв.за 135 деца и ученици, от които 4 800 лв. са за 4 стипендии „Димитровградско дарование”. По Наредба 33 за финансово подпомагане на спортните клубове в община Димитровград за 2019 година са предоставени финансови стимули за спортни клубове за 12 национални състезатели (съгласно разпоредбите на Наредбата) в размер 12320 лв. За 2020 г. са стимулирани 83 ученици, в това число 2-ма с „Димитровградско дарование“. Финансовото обезпечаване на Програмата по Наредба 21 от общинския бюджет е в рамките на 30 000 лв. През 2020 г. една ученичка получава едногодишна стипендия в размер на 135,00 лв. от МОН за класиране на призови места в национални състезания и конкурси.

От началото на учебната 2018/2019 г. седем от училищата в община Димитровград работят по изготвени от тях училищни програми за извънкласни дейности по интереси за учениците от I до XII клас в дневна форма на обучение, съгласно чл.15 от Наредбата за приобщаващото образование, приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г., обн., ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г., в сила от 27.10.2017 г. Заниманията по интереси ще продължат съгласно промените, предвидени в Наредбата за приобщаващото образование и Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (ДВ. бр.105 от 18 Декември 2018 г.), които дават възможности за функциониране на разнообразни форми за занимания по интереси, чрез които се подкрепят талантите на учениците. Финансирането е от държавния бюджет чрез стандарт за институция и стандарт за ученика. Основни параметри на новата система за организиране на занимания по интереси са:

- училищата изготвят програма за занимания по интереси за съответната учебна година;
- всяко училище осигурява участие в занимания по интереси на минимум 20 % от учениците в училището (в дневна форма на обучение);
- минимум 40 % от заниманията по интереси трябва да са по тематични направления „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“ и „Технологии“;
- други направления - „Изкуства и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, „Спорт“ и др.;
- минимум 5 % от заниманията по интереси трябва да бъдат организирани от външни за училището физически или юридически лица;
- заниманията по интереси се организират със седмичен брой часове и/или на модулен принцип, който включва средно не по-малко от 2 часа седмично по броя на учебните седмици;

- училището съвместно с родителите и/или с външни юридически лица организира най-малко 2 пъти годишно публични изяви на учениците, участници в групите за занимания по интереси, които включват концерти, тържества, състезания, изложби, дебати, конкурси и други, за популяризиране на индивидуалните и/или груповите постижения, способностите на учениците и творческите резултати.

ИЗВОД: Дейностите на институциите, ориентирани към дарбите и интересите на децата и учениците в свободното им време, са разнообразни и имат дълги традиции. Учениците могат да избират, както между форми, предлагани в училищата, така и между предлагани от други организации и институции и по проекти. Законът за предучилищното и училищно образование дава възможности за индивидуална подкрепа на дарбите на децата и учениците и чрез гъвкави форми на обучение във формалното образование и в свободното време. Заниманията по интереси са осигурени нормативно и финансово и това задава стабилна рамка за училищата и общините да развиват креативни идеи.

2.7. Напускане на образователната система. Деца в риск.

В новия стратегически период дейностите ще стъпят на постиженията на Механизма за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст (решение № 373 на МС от 5 юли 2017 г.) за учебната 2020/2021 г. и Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст за учебната 2020/ 21 г. и следващите.

Създадена е електронна Информационната система за реализация на механизма (ИСРМ) с различни нива на достъп и функционалности. Периодично системата се зарежда с обновена информация за статуса на деца и ученици в училищна възраст.

Предвид ангажиментите на местната власт на територията на община Д-град бяха създадени 8 екипи по обхват, в които са включени общински служители, кметове и кметски наместници. Участниците в екипите през учебната 2019/2020г. преминаха няколко обучения, организирани от РУО-Хасково. По данни от ИСРМ **към 28. 02. 2021 г.** е установено:

- В чужбина - 72
- Няма информация – 4
- Записан след обход – 8
- Незаписан след обход– 5
- Не е зададен - 4
- В риск - 5
- Отпаднал - 5

От началото на учебната 2019/20 г. са съставени 4 акта за установяване на административно нарушение против родители, които не са записали или не са осигурили присъствието на децата си в детска градина или училище. Във връзка с изискването на чл. 5, ал. 9, т. 4 на Механизма за ежемесечно подаване на

информация от директорите на училища и детски градини чрез ИСРМ за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа или за повече от 3 дни на дете, посещаващо група за задължително предучилищно образование, по неуважителни причини се съставят административни актове с цел налагане на наказания на родителите по реда на чл. 347 от ЗПУО.

В детските градини и училищата се следи за деца в риск, сформирани екипи по механизма за обхват участват и според индивидуалните нужди за набелязване на мерки за въздействие. Периодично се анализират потребностите на децата и учениците, както и на техните семейства и се търси начин за подкрепа и решаване на проблемите.

Изградена е оптимална и гъвкава транспортна схема от малките населени места до град Д-град с наличните 8 училищни автобуси, като е осигурено безопасното придвижване на учениците до съответното училище. В училищата са осигурени необходимите условия за хранене както на пътуващите, така и на всички учениците, включени в целодневна организация на учебния ден – помещения за столово хранене и кетъринг.

Целта е създаване на условия за обхващане и задържане на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование; мотивация да участват активно в обучението, да променят отношението си към образователния процес в резултат на допълнителни занимания; подобрени образователни резултати; подкрепа за продължаване на образованието в гимназиален етап и придобиване на професионална квалификация, както и квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда.

ИЗВОД: Изграден е механизъм за междуинституционално взаимодействие, екипна работа и обмен на информация. Подобряването на действието на механизма за обхват е по посока на устойчив темп на намаляване броя на необхванатите деца и ученици и задържане в училище на вече обхванатите.

3. Предизвикателства за новия стратегически период 2021 – 2022 г.

Ключовите предизвикателства в периода на втората Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Д-град са свързани с надграждане на постиженията и преодоляване на трудностите относно организацията на грижата за индивидуалните потребности на всяко дете и ученик.

3.1. Увеличаващият се брой на децата със СОП, интегрирани в детските градини и училищата, налага качествена промяна на образователните методи и подходи, оказване на подкрепа на учителите от страна на педагогически съветници и психолози, включително на външни за училището специалисти, които да подпомогнат учителите в изпълнение на техните непосредствени образователни и възпитателни задачи, с оглед специфичните потребности на децата и учениците.

3.2. Осигуряване на достатъчен брой специалисти за предоставяне на мерки за обща и най-вече за допълнителна подкрепа на децата и учениците в детските градини и училищата – психолози, логопеди, ресурсни учители, помощници на учителя, социални работници и др. специалисти.

3.3. По-гъвкаво използване и популяризиране потенциала на социалните услуги, предлагани в общината.

3.4. Ефективно взаимодействие с родителите в процесите на приобщаване–обезпечаване на тяхната информираност по отношение на механизмите за предоставяне на подкрепа за личностно развитие, институциите, които я предоставят, както и по отношение на техните права, задължения и компетентности като активни участници в развиването на способностите и уменията на децата и учениците.

3.5. Повишаване на компетентностите на всички педагогически специалисти в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие за своевременно идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа и предоставянето на адекватни мерки.

3.6. Взаимодействие и сътрудничество между различните институции, органи и структури, осигуряващи подкрепа за личностно развитие на територията на община Д-град.

3.7. Осигуряване на адекватна подкрепяща среда във всички компоненти и увеличаване броя на образователните институции, които я предоставят - изграждане на достъпна архитектурна среда, осъвременяване на кабинети и класни стаи/занимални; благоустрояване на дворни пространства; подобряване на условията за хранене.

3.8. Превръщане на детето/ученика в активен участник в дейностите по подкрепа за личностното развитие и предотвратяване маргинализация на децата и учениците в неравностойно положение.

3.9. По-пълно използване на финансовите механизми и особености в сферата на приобщаващото образование, привличане на проектно финансиране.

4. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

4.1. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: В двегодишния период на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците да се осигурят ключовите фактори и ресурси за устойчиво прилагане в образователните институции на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие, предвидена в нормативната уредба.

4.2. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

4.2.1. Оперативна цел 1: Осигуряване на **процес и среда на учене**, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

4.2.2. Оперативна цел 2: Осигуряване на **качество на човешките ресурси** за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

4.2.3. Оперативна цел 3: Подобряване на **материалните условия и достъпност на средата** за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

4.2.4. Оперативна цел 4: Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

4.2.5. Оперативна цел 5: Подобряване на **обществената информираност и чувствителност** относно целите и принципите на приобщаващото образование.

5. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Мерките са групирани според петте оперативни цели и представят насочващи примерни направления и дейности за общината, образователните институции и другите държавни институции, които ще планират и изпълняват конкретни дейности, според своите компетентности.

5.1. По оперативна цел 1: Осигуряване на **процес и среда на учене**, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

5.1.1. Мярка 1 - Качествено и задълбочено **оценяване на индивидуалните потребности** на децата и учениците за разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа, навременно идентифициране на обучителни затруднения и ефективна работа за преодоляването им;

- Изпълнение на нормативно определените практики за екипна работа на учителите съгласно *Наредба за приобщаващото образование* за разпознаване на обучителни трудности у децата и учениците;

- Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище, като се отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие (чл. 10 от *Наредбата за приобщаващо образование*);

- Ранно оценяване от педагогическите специалисти в детската градина на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца - извършва се съгласно глава втора, раздел I на *Наредба за приобщаващото образование* (чл. 8 до чл. 11) – ранно оценяване (скрининг) на развитието на детето и на риска от обучителни трудности, определяне на необходимостта от допълнителни модули по български език за децата, които не владеят български език и идентифициране на нуждата от оценка на потребностите за допълнителна подкрепа;

- Прилагане в образователните институции на методи и подходи за ефективна работа с децата и учениците с обучителни трудности във формите за **общата подкрепа** за личностно развитие (чл. 20, 23 - 26 от *Наредба за приобщаващото образование*).

Профилактика и диагностика на често срещани заболявания в ранна детска и училищна възраст;

Осигуряване на условия за повишаване двигателната активност и системно практикуване на спорт.

5.1.2. Мярка 2 Организиране в образователните институции на **допълнителна подкрепа** за личностно развитие на децата и учениците със СОП в съответствие със *ЗПУО* и *Наредба за приобщаващото образование*.

Нормативно основание: Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изяви дарби и с хронични заболявания – чл. 187, ал. 2 от *ЗПУО*.

- Създаване в училищата и детските градини на екипи за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) за всяко конкретно дете и ученик, за което ще се извършва оценка на индивидуалните потребности и ще се предоставя допълнителна подкрепа - чл. 188 и 189 от *ЗПУО*, чл. 128 от *Наредба за приобщаващото образование*.

- Взаимодействие между ЕПЛР в детските градини и училищата с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие (РЕПЛР) в РЦПППО, гр. Хасково, във връзка с одобряването или не на оценките на ЕПЛР или извършване на оценка в образователни институции, които нямат експертен капацитет за създаването на пълни екипи - чл. 190, ал. 3 от *ЗПУО*.

- Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за учениците със СОП и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо-физическите особености и индивидуалните потребности на ученика.

- Осигуряване на необходимите рехабилитации на децата и учениците със СОП - психо-социална, на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения, кинезитерапия.

- Осигуряване на възможности за продължаване на обучението след VII клас, вкл. и професионална подготовка за учениците със СОП.

5.1.3. Мярка 3 - Дейности в образователните институции и между всички компетентни институции за предотвратяване и адекватна и ефективна реакция при тежки **нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз** от и спрямо деца и ученици.

Нормативно основание: Институциите в системата на предучилищното и училищното образование – детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, са длъжни да осъществяват дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за

мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и координираните усилия на всички участници в образователния процес – чл. 44 от *Наредба за приобщаващото образование*. Дейностите са в рамките на *Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищно образование* и *Алгоритъм за прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование утвърждаван и актуализиран със заповед на министъра на образованието и науката*.

- Дейности за развитие на компетентностите на всички членове на институционалната общност, включително за запознаване с различните форми на насилие и с техники за преодоляването им.

- Училищата и детските градини разработват програми, според своята специфика, дейности по превенция и интервенция въз основа на *Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище* и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката.

- Ефективно използване в образователните институции на нормативните възможности за противодействие на агресията и въздействие върху вътрешната мотивация на децата и учениците - посредник при решаване на конфликти в училище, практиката на наставничеството (индивидуална подкрепа за ученика от личност, която уважава), ученици-наставници, обучения на връстници от връстници.

- Провеждане на превантивни кампании и дейности срещу агресията и тормоза в училищата и на общинско ниво.

- Повишаване на информираността на родителите относно изискванията на *Наредбата за приобщаващото образование* за отсъствията на учениците от учебни занятия и ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции.

- Подобряване на институционалния капацитет за проверки по жалби и сигнали, свързани с агресия и посегателство на и между деца и ученици.

5.1.4. Мярка 4 Осигуряване на възможности за разнообразна **личностна изява** на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране. Дейности на образователните институции и общините за **подкрепа на дарбите и талантите** на децата и учениците.

- Дейности по обща подкрепа за личностно развитие в Център за подкрепа за личностно развитие – ОП Детски и младежки център в гр. Д-град;

- Дейности по обща подкрепа за личностно развитие в Център за подкрепа за личностно развитие - НАОП „Джордано Бруно“ в гр. Д-град;

- Подкрепа за талантиливи деца чрез Наредба № 21 за условията и реда за отпускане на стипендии и еднократно финансово стимулиране на деца и младежи с доказани постижения в община Димитровград;

- Учредяване на морални и материални награди за децата и учениците на училищно и общинско ниво съгласно чл. 54 и 55 от *Наредба за приобщаващото образование*;

- Реализиране на дейности, включени в програми за занимания по интереси на училищно и общинско ниво, съгласно чл. 21 и чл. 21е от Наредбата за приобщаващото образование;

-Финансова подкрепа от Община Д-град на инициативи и проекти на неформални ученически и младежки групи и организации; -Подкрепа развитието на творческия потенциал на младите хора за утвърждаване на общочовешките и европейски ценности и съхраняване на българските традиции;

-Разширяване и разнообразяване на формите за осмисляне свободното време чрез дейността на културни институции, спортни клубове, туристически дружества и други;

5.1.5. Мярка 5 -Дейностите по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие Провеждане на групови и индивидуални консултации от кариерните консултанти в ЦПЛР – Кариерно ориентиране. Организиране на форуми, свързани с кариерното ориентиране на учениците.

5.1.6. Мярка 6 - Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система

-Дейности в рамките на Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

5.2. По оперативна цел 2 - Осигуряване на **качество на човешките ресурси** за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

5.2.1. Мярка 1 Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини и в общинските институции за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие чрез:

-Разширяване на психологическото обслужване на потребностите на децата и учениците и на обхвата на училища и детски градини, в които с децата и учениците работят педагогически съветници и психолози.

-Осигуряване на необходимия брой логопеди и рехабилитатори на слуха и говора в изпълнение на чл. 4, ал.4 от *Наредба за приобщаващото образование*.

-Взаимодействие между образователните институции за съвместно ангажиране на специалисти и по - пълно използване на специалисти от общинските социални предприятия.

-Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочно допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности по начините, определени от нормативната уредба - назначени в училището и в детската градина, от ЦПЛР на общината или от РЦПППО съобразно чл. 283, ал. 3 до 7 от ЗПУО, чл. 109, 119 и 120 от *Наредба за приобщаващото образование*.

- Реализиране възможностите, предоставени от Агенцията по заетостта, гр. Д-град за назначаване на помощник на учителя в детските градини и училищата, съгласно чл. 112 от Наредбата за приобщаващото образование.

- Възползване на общината от правото по чл. 198, ал. 2 и чл. 282, ал. 7 от ЗПУО за възлагане на юридически лица по чл. 18, ал. 2 и 3 ат Закона за социалното подпомагане, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето.

5.2.2. Мярка 2 Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

-Провеждане на обучения на вътрешноинституционално, общинско и на областно ниво (от РУО, РЦПППО, гр. Хасково) за учители, педагогически съветници и други специалисти, работещи с деца и ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование.

-Участие в национални обучения на педагогически специалисти за разпознаване на потребността от обща или допълнителна подкрепа и за ефективна екипна работа за предоставянето на личностна подкрепа.

- Организиране на форуми за споделяне на опит и добри практики от педагогическите специалисти - на училищно, общинско и областно ниво.

5.3.По оперативна цел 3:Подобряване на **материалните условия и достъпност на средата** за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

5.3.1.Мярка 1-Подобряване на **достъпността на архитектурната среда** в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда.

Нормативно основание: чл. 104 от *Наредба за приобщаващото образование:*

ал. 1 Достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез:

1. входни и комуникационни пространства;

2. помещения и пространства за общо ползване;

3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.

ал. 2 Достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания– придвижване на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизване по стълби, натискане на бутони и хващане, обсег на достъпност, височина на погледа, както и със средствата за сигнализация и информация.

ал. 3 Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут.

-Продължаване изграждането на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини - рамки, асансьори и пр. - Продължаване изграждането и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания.

-Продължаване изграждането на адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и ЦПЛР за децата със специални образователни потребности.

-Реализиране на проекти и програми, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност на средата.

5.3.2.Мярка 2-Подобряване на **специализираната подкрепяща среда** в образователните институции, съобразно нормативните изисквания (чл. 104, ал. 4 от *Наредба за приобщаващото образование*).

-Разширяване на оборудваните кабинети за ресурсно подпомагане в училищата и детските градини, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали;

-Осигуряване при необходимост на специализирана техника за ученици с нарушено зрение;

-Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения (библиотеки, административни кабинети и други);

-Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно- интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина.

5.4. По оперативна цел 4:Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

5.4.1. Мярка 1-Поддържане на работещи практики за изпълнение на нормативните изисквания за уведомяване на отделите за закрила на детето от страна на училищата и детските градини:

-Наредба за приобщаващото образование, чл. 53, ал. 3 - При отказ от страна на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, да изрази съгласие за дейностите по чл. 45, т. 2, 5 и 7 (използването на посредник, включване в група за социални умения, наставничество), да окаже съдействие или да подпомогне реализирането на дейностите по чл. 45, директорът на институцията писмено уведомява отдела за закрила на детето по местоживеенето на детето или ученика.

-Наредба за приобщаващото образование, чл. 64, ал. 1 - Директорът на училището задължително писмено уведомява родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за откриването на процедура по налагане на санкция, а в случаите на налагане на санкция „предупреждение за преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ или „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ - и съответните териториални структури за закрила на детето.

-Наредба за приобщаващото образование, чл. 60, ал. 1 - Когато педагогическият съвет е идентифицирал за ученика риск от отпадане от училище, преди налагане на санкцията „предупреждение за преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ или „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ или на мярката по чл. 53, ал. 3, директорът уведомява отдел „Закрила на детето“ в дирекция „Социално подпомагане“ по местоживеенето на ученика, за присъствие на негов представител на изслушването с оглед защита на правата и интересите на ученика.

-Наредба за приобщаващото образование, чл. 79, ал. 2 - В случаите на несъгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, независимо че въз основа на оценката на индивидуалните потребности по ал. 1 е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от училище, директорът на детската градина или училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето или ученика.

5.4.2. Мярка 2-Работа на образователните институции с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности, както и с родителите на деца и ученици с изяви дарби.

- Дейности за осигуряване на достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми

за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование (чл. 105 и 106, т. 2 от *Наредба за приобщаващото образование*).

- Привличане и използване ресурса на родителите за обогатяване на възможностите за въздействие, социализация и развитие.

- Информирание на родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след VII и X клас и съвместен избор на най- благоприятна възможност за образование.

- Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им.

Работа с родителите и настойниците, които възпрепятстват децата редовно да посещават училище.

Осигуряване на адекватна и достатъчна информация за родителите за процеса на приобщаващото образование на институционалните сайтове.

Консултиране на родителите на деца с изяви дарби и насочване към специалисти за развитие на детето;

- Поддържане в институционалните сайтове на информация за институции, специалисти, форми (конкурси, пленери, олимпиади, школи, клубове и пр.), насочващи към развитие на дарби и таланти.

- Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и таланти деца.

- Подобряване на информираността на семействата относно организацията и необходимите документи за образованието на децата при напускане на страната и завръщане от чужбина.

5.4.3. Мярка 3 - Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск (вкл. и риск от отпадане от училище) и деца, жертви на насилие:

- Прилагане на *Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие и в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.*

- Осигуряване на адекватна и достатъчна информация за родителите за процеса на приобщаващото образование на институционалните сайтове.

- Подобряване на информираността на семействата относно организацията и необходимите документи за образованието на децата при напускане на страната и завръщане от чужбина.

- Прилагане на *Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище.*

- Съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование с детските градини и МКБППМН в подкрепа на деца и ученици в риск и жертви на насилие.

5.5. По оперативна цел 5:Подобряване на **обществената информираност и чувствителност** относно целите и принципите на приобщаващото образование.

5.5.1. Мярка 1 - Дейности, насочени към местната общественост, за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности и от различни етноси.

- Провеждане на разяснителни кампании сред родители за преодоляване на негативни стереотипи относно децата със СОП.

- Реализиране на дейности от в подкрепа на интеграционните политики.

5.5.2. Мярка 2 - Сътрудничество с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампании, партньорски проекти.

- Реализиране на съвместни дейности с неправителствени организации

6. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Постигането на оперативните цели на общинската стратегия ще се следи чрез няколко основни индикатора, свързани с основни аспекти от цялостната промяна.

6.1. Брой деца и ученици, получили подкрепа – по видове подкрепа;

6.2. Брой реинтегрирани деца и ученици – според профила на отпадналите от образователната система;

6.3. Брой специалисти, ангажирани в процесите по осигуряване на подкрепа;

6.4. Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни и дългосрочни обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

6.5. Брой детски градини и училища, които са осигурили специалисти за ресурсно подпомагане на децата и учениците, брой деца/ученици със СОП в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП;

6.6. Брой институции с подобрена подкрепяща образователна среда;

6.7. Брой институции с увеличен кадрови капацитет– назначени квалифицирани кадри, в т. ч. училищни лекари, медицински сестри, педагогически съветници, психолози, ресурсни учители и др.;

6.8. Брой реализирани проекти и програми, пряко насочени към осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;

6.9. Брой разяснителни кампании и публикации, свързани с изпълнението на стратегическите цели и планираните дейности;

6.10. Брой публикации и информационни кампании

7. ВРЪЗКА С ДРУГИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ

Целите и дейностите на настоящата областна стратегия са свързани и допринасят за постигането на целите на следните национални стратегически документи:

- **Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 - 2020)**

- **Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства (2015 - 2020)**

- **Стратегията за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 -2020)**

- **Национална стратегия за детето (2008 - 2018)**

- **Национална програма за закрила на детето (2016 - 2017 - 2018)**

8. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Община Д-град отговаря за цялостното изпълнение на общинската стратегия и приноса към изпълнението на областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, общинския съвет, по предложение на кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема **годишен план** за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие. Общинската стратегия и съгласуваният и приет годишен план се изпращат на областния управител до 15 май.

Изпълнението на Годишния общински план се координира и отчита по ред, определен от кмета на Община Силистра и в сроковете, посочени в чл. 197, ал. 3 от *ЗПУО*. Изпълнението на общинския план се отчита и на областно ниво – до 01 март на следващата година в областна администрация Силистра.

За координиране на дейностите по изпълнение на стратегията, със заповед на кмета се създава екип/комисия за мониторинг, в състава на който участват представители на всички заинтересовани страни – общинска администрация, общински съвет, отдел „Закрила на детето“, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, директори на детски градини, училища, ЦПЛР и др.

Събирането на информация за изпълнените дейности и постигнатите индикатори по изпълнение на целите на общинската стратегия започва три месеца преди да изтече срокът на стратегията. В същия период започва и организацията за изготвянето на нова общинска стратегия за следващия период.

9. ФИНАНСИРАНЕ

Финансирането на настоящата Стратегия се осъществява със средства от Държавния бюджет, Общинския бюджет, Европейските фондове, както и чрез дарения, спонсорство и други източници.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата стратегия се реализира от община Димитровград в партньорство с: Областна администрация, Регионално управление на образованието гр. Хасково, отдел „Закрила на детето“, Дирекция „Социално подпомагане“, Регионална здравна инспекция, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, образователни институции в системата на предучилищното и училищното образование, училищни настоятелства и обществени съвети, ученически съвети/парламенти, общински културни институти, читалища, спортни клубове, НПО.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Д-град е разработена съгласно националните и европейски приоритети за осигуряване на приобщаващото образование на децата и учениците, отразявайки обективното състояние, традициите и спецификата на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Реализирането на стратегията е продължителен, отговорен, последователен и отворен във времето процес, който следва динамиката на промените. Постигането на целите е възможно с обединяване усилията на всички заинтересовани страни.

ЮЛИЯН СЕМЕРДЖИЕВ

Заместник - председател на

Общински съвет – Димитровград